

```

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
X
X          O R D E   D E R   V E R D R A A G Z A M E N          X
X
X          KURSUS: DE MENS VANDAAG          X
X
X          DERDE AVOND          X
X
X
X
X
X
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

```

Dinsdag, 24 februari 1981

ZEN, ZIN en ONZIN

Zen is de waarheid. De zin van Zen is het doordringen door de schijn en het komen tot een innerlijke werkelijkheid, inclusief de innerlijke verlichting.

Op het ogenblik, dat je denkt, dat de procedure van Zen zonder innerlijk werk en verwerking resultaten geeft, wordt het onzin.

De mensen denken altijd, dat Zen dwaasheid is. Het is geen dwaasheid, maar er zijn zoveel vragen, die je niet op kunt lossen. Een groot gedeelte van die vragen komt ook voort uit je onvermogen. Een mens, die geen meester is van zijn lichaam kan zijn geestelijke problemen niet oplossen. Hij krijgt hiertoe eenvoudig de kans niet, want zijn lichaam gaat er met hem vandoor. Het zal u duidelijk zijn, dat het eerste deel van Zen te maken heeft met lichamelijke training en lichamelijke beheersing. Het is ongetwijfeld een nogal zware discipline. Alleen al daarom vraag ik me af of ze voor de meeste Westerlingen - zeker op dit ogenblik - geschikt zou zijn. Zouden de mensen zich er aan kunnen onderwerpen, zouden ze de tijd hebben om - laten we zeggen - vijf jaar te besteden aan voornamelijk lichamelijke training om daarna over te gaan naar de meer geestelijke procedures, dan zou ik zeggen, dat het ideaal is. In het Westen heb je daar geen tijd voor. Daarom lijkt het me ook onzinnig om je bezig te houden met de problematiek en de theorieën van Zen zonder dat je de beheersing bezit. Dat is hetzelfde als iemand, die zegt: "Ik wil een diamant kloven", maar hij heeft helemaal niets bij de hand waarmee hij het kan doen. Je hebt dan de kennis niet, de beheersing niet, je hebt de instrumenten niet. Het enige wat je dan misschien tot stand brengt is, dat een grote diamant waardeloos gruis wordt. Je krijgt echter zeker niet die veredeling, die de bedoeling is van het slijpen en het kloven. Daarom geloof ik niet, dat Zen-Boeddhisme één van de meest ideale wegen is voor de Westerling. Wanneer je niet in staat bent om jezelf vrij te maken van alles wat je beïndrukt en beïnvloedt, zonder de zogenaamde menselijke werkelijkheid achter je te laten, krijg je ook geen antwoord op de vragen. Je krijgt de bekende vragen als: hoe applaudiseert een man met één arm? Dat is een heel bekende. Een andere: Meester, weet u wat de waarheid is? - Ja - Zoudt u het mij willen zeggen? - Neen - Waarom niet? - Omdat de waarheid, die gezegd wordt onwaar wordt -

Het zijn bekende dingen uit Zen. Ik geloof niet, dat de Westerling de mentaliteit heeft om er op in te gaan. Je kunt je vergissen, natuurlijk.

Wanneer je kijkt naar de mens van vandaag, dan wordt hij in de eerste plaats sterk gedomineerd door een materiële denkwijze. Hij zegt bijvoorbeeld: "God, ik zal u mijn hele leven dienen als u voor mij...." en dan komt het: "...me gezond maakt, me van mijn schulden en ellende afhelpt." Dat kun je doen met een God van een voddenkraam, van de vlooienmarkt, maar dat kun je niet doen met een kosmisch wezen, zeker niet met een kosmische toestand, die in zichzelf een entiteit is. Wanneer een Westerling dat niet eens kan begrijpen, wanneer hij niet eens kan begrijpen, dat de consequenties van

zijn eigen godsdiensten - waar hij toch vaak ernstig mee bezig is en intens in zegt te geloven - moeten worden doorgevoerd naar buiten toe. Er is nooit een mogelijkheid om het innerlijke leven los te maken van de uiterlijke verschijningsvorm. Het innerlijk leven kan de betekenis van al het uiterlijk erkende plus de eigen verschijningsvorm veranderen. Wanneer je dat niet kunt, wat heeft het dan voor een zin? Wanneer je wegloopt voor de consequenties van het werkelijk Christen zijn en je zou dan naar Zen gaan, wordt je alleen maar gekonfronteerd met een nog zwaardere belasting. Die kun je ook niet aan. Neen, de mens van vandaag zit in een periode van ommekeer, dat weten we allemaal. Het is niet zo gemakkelijk om er precies achter te komen, wat de mensen eigenlijk zijn en wat ze willen. Aan de ene kant zijn ze vast geraakt in een moeras van rechten, eisen, mogelijkheden en aan de andere kant zouden ze willen vliegen als een vogel langs de hemel, zonder dat ze het geduld hebben om eerst te wachten tot ze vleugels vinden. Daar kom je niet ver mee. De mens van vandaag moet een keuze maken. Dan zou ik zeggen, dat het onzin is om je te gaan richten op al die dingen, of het nu het Zen-Boeddhisme is of de Raja Yoga bijvoorbeeld, wanneer je niet eerst bereid bent om consequent te zijn, jezelf te beleven als een eenheid. Zolang de mensen dat niet kunnen doen zullen ze eerst moeten zoeken naar die eenheid. Die eenheid kunt je krijgen door steeds twijfelmoediger te worden. Dat klinkt ook weer gek, maar de grootste wijze is hij die altijd twijfelt. Weet u waarom? Omdat hij altijd alle kanten van een zaak beziet. Als je namelijk maar naar één aspect kijkt, heb je gauw besloten. Dan weet je niet wat er verder aan vastzit. Dus ben je ook niet wijs, je bent alleen beslist.

Een ander punt waar de mens ook aan voorbijgaat is bijvoorbeeld, dat men deel is van een organisme. De aarde is een organisme. Je kunt daar niet een willekeurige verandering in aanbrengen. Op het ogenblik, dat uw lever besluit - door welke stimuli dan ook - dat hij te gewichtig is en dat hij al het opruimingswerk niet meer aan kan, dan krijg je hepatitis. Dat kan niet zo gevaarlijk zijn in het begin, maar als je er mee door blijft lopen, dan gaat de patient langzaam maar zeker met de boemeltrein richting eeuwige zaligheid.

Wat er op dit moment op aarde gaande is, is dat de mens terug moet naar het begrip: ik moet funktioneren als deel van een geheel. Ik kan mezelf daar niet buiten, niet boven plaatsen. Dat geheel omvat ook niet alleen maar de mensen, het omvat alle dingen, water, lucht, de zee, planten, bloemen, dieren; ze hebben allemaal een functie. Die functies kunnen wel een beetje verschuiven, maar je kunt nooit bepaalde functies uitschakelen zonder dat het geheel er onder lijdt. Neem maar bijvoorbeeld dit. Men heeft in verschillende gebieden nogal wat ontbossing bedreven, in de USA, in bepaalde delen van Griekenland, in het zuiden van Italië, nu noem ik er maar een paar. In al deze gevallen dacht men bouwgrond te winnen, met andere woorden men verstoorde een evenwicht. In de USA was het resultaat stof. In Zuid-Italië was het resultaat een enorme armoede, veel verstuiwing, veel ziekte in de gewassen en veel droogte. In Griekenland bleek, dat grote droogte eveneens het gevolg was, maar dat bovendien langzaam maar zeker de grond onvruchtbaar werd. Dat zijn allemaal verschijnselen waar je over denken kunt zoals je wilt, maar wanneer de mens ontkent, dat hij deel is van een geheel en uitgaat van zijn eigen belangrijkheid, dan doet hij nu eenmaal die dingen.

Bij Zen ga je niet uit van het standpunt, dat alle dingen een geheel zijn, daar kom je pas later toe, maar je gaat uit van het standpunt, dat je jezelf moet zijn en dat je moet dóórbreken door de muren van je eigenwaan. Je moet het idee van je menszijn gaan verwisselen voor je gevoel van deel zijn. Ook wanneer dat betekent, dat je als mens dan soms hard of dwaas of onverschillig hoe overkomt op andere mensen. Het gaat niet om je relatie met andere mensen, het gaat om de relatie met het geheel. In het Zen-Boeddhisme betekent het bovendien, dat je probeert de totale eenheid te bereiken, te ontstijgen eigenlijk aan de behoefte tot uiting, om daarvoor

in de plaats te krijgen de passieve beleving van een totaliteit waarin je zelf niet meer actief behoeft op te treden. Dat Zen kan dus alleen maar functioneren als een mens bereid is om zijn eigen juistheid van zijn menselijk denkbeeld allereerst in twijfel te trekken. Wanneer hij dan in de tweede plaats bereid is om zo zeer meester te worden over zichzelf, dat hij niet meer door lichamelijke functies kan worden afgeleid uit zijn concentratie, dan moet hij in de derde fase ook nog eens bereid zijn om via de meditatie en andere vormen van beschouwing door te dringen buiten de schijnwereld, die mensen onderling geschapen hebben, om dan te reageren uit zijn besef van de werkelijkheid waarin hij dan verkeert. Ik zie dat voorlopig gewoon niet zitten. U misschien wel?

Is dat Zen nu eigenlijk zo nodig. We kunnen het toch anders doen? Wanneer we dit alleen bereiken wanneer wij een meester hebben, die ons zegt wat we moeten doen, dan is dat wel wat onzinnig. Je kunt wel achter een goeroe aan lopen, of achter de één of andere hoge meester of misschien een hier op aarde herboren godheid, maar dat betekent alleen maar, dat je eenzijdiger wordt, dat je steeds meer gebonden raakt, dat je steeds minder jezelf wordt. In Zen is het juist de bedoeling, dat je zo'n band doorbreekt, Je begint als leerling met een zekere nederigheid, zelfs een zekere slaafsheid ten aanzien van je meester. Je hebt wel het recht om vragen te stellen. De bedoeling is, dat je zover komt, dat je beseft, dat je meester geen meester is. Dan blijf je hem dankbaar voor het besef, dat je hebt, maar je beschouwt hem niet als iets bijzonders. Hij is gewoon een deel van de werkelijkheid geworden. Dat houdt natuurlijk wel in, dat veel van de wegen die men op het ogenblik probeert te volgen op aarde - zeker in de Westelijke wereld - dat deze methoden eenvoudig niet bruikbaar zijn. Je kunt door emotie en mystiek in het Christendom of onverschillig welke godsdienst, zeker tot hoge belevingen komen, maar je kunt die beleving niet uitdrukken. Wanneer je ze formuleert doe je het op een zodanige wijze in de termen van je eigen geloof, dat je wezenlijk de zaak vervalst. Wat blijft er dan nog over? Niets. Je kunt kiezen voor de mystieke weg, zeker. De mystieke weg is wel een weg waarbij je de eenzijdigheid moet vermijden. Op het ogenblik, dat je in een mystieke beleving eenzijdig bent kom je tot een weergave van die beleving, die een misleiding vormt voor ieder ander. Dan ben je ondanks je eigen mystieke bereiking een gevaar voor de bereikingsmogelijkheid van een ander. Dat kun je dus ook al niet hebben. De mens moet eigenlijk terug naar het begin. Zoiets als terug naar Af, maar dan zonder F 200,-. Je moet er niet beter van worden. Je moet gewoon aan het begin beginnen. Wat geloof ik, wat ben ik? Wat drijft mij? Waarom eet of drink ik zus of zo. Waarom rook ik. Waarom heb ik voortdurend verwijten tegenover anderen. Het waarom weten van jezelf. Weten wat je werkelijk gelooft. Dat is erg moeilijk, maar het kan. Dan begint er een weg, die echter niet is gebouwd op de discipline van het Zen, maar die toch eventjes en in meer Westelijke zin de zaak kan brengen tot een doel. Vanaf het ogenblik, dat je jezelf voldoende eerlijk hebt beschouwd en je zo'n klein beetje gaat begrijpen wie en wat je bent en waarom je die dingen doet, dan zul je ook jezelf gedwongen voelen om de dingen, die je hinderen te gaan overwinnen. Je gaat bepaalde hebbelijkheden, die je lichamen nu eenmaal hebt, doorkrijgen en dus beheersen wanneer het er op aan komt. Je gaat je in jezelf dat beeld van waarheid ook toepassen op de wereld buiten je. Je laat je niet meer door de verschijnselen verblinden. Dan kijk je wat er achter de façade is. Je krijgt als vanzelf begrip voor het organisch bestaan van de aarde, de mensheid en zelfs een groot deel van de geestelijke werelden die er mee verbonden zijn. Vanuit dat besef lijkt me, dat je op een heel andere manier - en niet direkt gedirigeerd door meesters in kloosters met strenge discipline geschoold - toch komt tot iets wat heel licht het Zen benadert. Licht, want een zuivere overeenkomst kun je nooit vinden tussen

een persoonlijke ontwikkeling en een systeem, dat in zichzelf gefixeerd is door de regels waaraan het gehoorzaamt. Het is een parallel, maar het is geen identiteit en het betekent niet, dat er een snijpunt komt, waarop de persoonlijke ontwikkeling in de Zen-ontwikkeling elkaar treffen of elkaar misschien kruisen. Het betekent gewoon, dat er andere wegen zijn waarmee je dat kunt doen.

Ik geloof, dat je als Westerling - dit is mijn persoonlijke visie natuurlijk - maar eerst eens moet gaan begrijpen wat zin en wat onzin is. Wanneer iemand tot u zegt, dat de staat meer geld moet uitgeven omdat daardoor werkgelegenheid behouden en bevorderd wordt, is dat dan zin of onzin?

+ Onzin!

- Ik hoor in ieder geval hier een goede keuze. Waarom is het onzin? Omdat de staat niet over de middelen beschikt uit haar directe inkomsten. Dat wil zeggen, dat de staat moet lenen om de arbeidsgelegenheid te bevorderen. Ze moet dan haar inkomsten opschroeven om de rente te betalen over de leningen. Daardoor kan ze in de komende jaren veel minder doen. Een arbeidsgelegenheid, die zichzelf niet in stand houdt, gaat dan toch weer ten onder. Dat is gewoon zin en onzin.

Een volgende vraag is: er staat een prediker op de kansel. Hij roept u toe: "Geloof en u zult verlost zijn door het bloed van het lam!" Is dat zin of is dat onzin?

Het is onzin. Zal ik u vertellen waarom? Omdat geloven alleen maar een aanvaarding zonder bewijs is, maar niet een innerlijke beleving betekent. Dan hebben we het nog niet eens over het bloed van het lam, dat is een zeer symbolische uitdrukking. Daar zouden we ook nog het één en ander over kunnen zeggen.

U kunt heel eenvoudig zeggen: De mens, die gelooft en zo zich één voelt met de Goddelijke liefde waaruit het geloof geboren is, die wordt behouden. Dat wel. Op het ogenblik, dat je die definitie weglaat is het onzin.

Dan heb ik nog een ander stukje onzin. De regen is de moeder van de zee. Dit is geen juiste stelling, dus is het onzin. Niet omdat de regen uit de zee voortkomt, daar kunnen we over vechten. In het begin was er een zeer dichte gasvorming. Die is neergeslagen. Vanuit die neerslag is de zee pas voortgekomen. Daar kunnen we dus over vechten. Maar het is onzin omdat wolk en zee geen relatie hebben. Wolk en zee zijn twee aggregatie-toestanden van hetzelfde. Dan kun je toch ook niet zeggen: wat was er eerder: het ijs, het water of de waterdamp. De drie zijn verschijningsvormen van één en hetzelfde. Daarom is het antwoord op die vraag: onzin, omdat ze zich bezighoudt met hetzelfde. Wie één en hetzelfde scheidt, doodt de waarheid. Nu zit u regelrecht in een stukje Zen.

Ik heb nog meer voorbeelden. Wie is de armste mens op aarde? De armste mens op aarde is diegene, die het meest gebonden is aan datgene wat hij meent te bezitten. Dit zijn simpele vragen. Soms lijken ze onzinnig. Ik heb voor u de meer zinnige uitgezocht, anders weet u helemaal geen antwoord te geven. Als je met die vragen bezig bent, wat blijkt dan? Dat je niet alleen maar een antwoord kunt beredeneren. Je moet de vraag beleven om de essentie van de vraag te zien, dan is zij haar eigen antwoord. Daarom bestaat er geen vraag zonder antwoord. De vraag is haar eigen antwoord omdat door het stellen van de vraag datgene omschreven is wat noodzakelijke is voor het antwoord. Dat is een mooie hè, maar ze is waar.

+ Wat is een wens?

- Een wens is de droom van een mogelijkheid, die pas waar wordt, wanneer je meer aan de mogelijkheid hecht dan aan je zogenaamde werkelijkheid. Ook dat is een Zen-antwoord.

En wat is werkelijkheid? Werkelijkheid is de gemeenschappelijke conventie waardoor een ieder zijn onvermogen de werkelijkheid volledig te beleven en te beseffen voor anderen verhult.

+ Moeilijk te begrijpen.

- Het is niet zo moeilijk. De werkelijkheid is de conventie, waardoor de mens voor zich en anderen zijn onvermogen om de werkelijkheid te beleven en te begrijpen, verhult. Dit zijn allemaal dingen waarvan je je afvraagt of het zin is of onzin.

In al die dingen, die ik gedurende de laatste stukjes gezegd heb, zit wat van Zen, maar meer de Zen-methodiek dan de officiële stelling van problemen zoals die door een Zen-leraar meestal plaatsvindt, wil hij iets dichter blijven bij uw eigen wereld.

Zin hebben die dingen zodra je doordringt, zodra je het antwoord weet. Als je de vragen zo op het eerste gezicht bekijkt, is het onzin. Als u hier op straat loopt en u vraagt aan iemand: "Meneer, wat is de werkelijkheid?", wat denkt hij dan? Dat je gek bent.

Het is een vraag, die onzin blijkt, maar op het ogenblik, dat ik haar beseft in haar betekenis, wordt ze zin, daar gaat het om. De moderne mens leeft in een wereld, die vol zit met onzinnigheden. Nu kan hij wel zeggen, dat ze zin hebben, maar daarom hoeft het nog niet zo te zijn. U kunt bijvoorbeeld beweren, dat het begrijpelijk en zinvol is wat onlangs in Spanje is gebeurd. Dat is ook heel begrijpelijk en zinvol, wanneer je aanneemt, dat een mens zijn eigen begrip van macht zo sterk met het denkbeeld verbindt, dat hij niet meer beseft wat hij wezenlijk is en kan. Toch zeggen de mensen, dat dit een werkelijkheid is. Dat interesseert ze, maar het wezenlijke wat er achter zit - geen fascisme of communisme of iets dergelijks - is de behoefte van de mens om zichzelf groter te maken door zich vast te klampen aan illusies en anderen tot slachtoffer er van te maken. Het antwoord is dus in wezen: dergelijke dingen gebeuren omdat de mensen zichzelf niet aanvaarden. Als je dan even verder gaat vraag je je dan eens even af hoe dat in Nederland zit. Ik heb bijvoorbeeld gehoord, dat er een dubbele vastenactie is, waarschijnlijk omdat ze niet meer vasten.

Wanneer je de Nederlander vraagt wat daar de zin van is, dan zal hij er geen antwoord op weten. De een zegt, dat je de ware kerk moet steunen, maar wat is de ware kerk. De ware kerk is God, die leeft in de mensen, niet in formulieren. Niet een gezagspositie van een bisschop of van een paus. Men zegt dan, dat je dat moet begrijpen. Onzin. Ik zie hier alleen maar een konflikt wat in zichzelf zinloos is. Het is alsof de mensen God van de aarde willen verjagen omdat God niet zegt, wat zij menen dat God zou moeten zeggen. Dat vind ik krankzinnig. Wanneer de Westerse mens in deze tijd gekonfronteerd wordt met enorm veel illusies van allerlei kanten en niet begrijpt wat er achter zit, niet kan doorzien wat de ziekte is - want het is een ziekte - van de mensheid op het ogenblik, dan zal hij ook nooit in staat zijn om de wereld te genezen, om de mensheid tot een eenheid te brengen. Dan kan God een sprookje worden, dat de mens alleen gebruikt om zijn eigen zelfzucht te rechtvaardigen. De mens moet in deze tijd wel leren om door de dingen heen te kijken. Geeft het dan op welke manier hij het leert?

+ Is het dan ook anders geweest?

- Er zijn tijden geweest, die volgens u misschien erg duister waren, waarin wel degelijk een innerlijke waarheid bestond, die zo groot was, dat daardoor wat u nu aan uiterlijkheden zo afkeurenswaardig vindt, eigenlijk maar secundair is. Dat is maar een nevenverschijnsel. Laat ik het zo zeggen: De mensen zien iemand die een kers eet en zeggen: als het vlees maar zoet is, dan is de kers goed. Eigenlijk is dat helemaal het doel niet van de kers. Wanneer de pit kiemkrachtig is, dan beantwoordt de kers aan haar werkelijke doel. Al het andere is bijkomstig. Begrijpt u wat ik bedoel?

U gooit de pit weg en u eet het vruchtvlees. Misschien dat u door deze gelijkenis een beetje ziet hoe de mens op aarde leeft op het ogenblik. Hij gooit de kern - het geestelijke houvast - weg omdat hij alleen geïnteresseerd is in het vruchtvlees, in de vrucht van welvaart, sociale ontwikkeling, rechtvaardigheid, economisch evenwicht, politieke machts-evenwichten of hoe je het verder wilt noemen.

Hij begrijp echter niet, dat hij daarmee de kern die de mensheid verder doet groeien opzij gooit. De kern van de mens waardoor de mens van begin af aan tot nu toe altijd weer in staat geweest is om zich staande te houden onder omstandigheden, die lang niet altijd zo gunstig waren. Dat is een geestelijke waarde. Dat heeft helemaal niets te maken met de situatie. Mensen sterven, natuurlijk, maar er zijn denkbeelden die voort blijven bestaan. Mensen worden martelaren. Mensen leveren onvoorstelbare prestaties zonder dat er een zin voor ligt in de uiterlijke wereld. Dat ligt alleen in hen zelf. We kunnen dan wel zeggen, dat de martelaar een dwaas is. Natuurlijk is hij dat als hij voor de ene God wel wierook wil branden en voor de andere niet, want alle Goden samen die je je voor kunt stellen, zijn nog geen weergave van de werkelijke God, die bestaat. Dat is natuurlijk onzin. Maar misschien is hij martelaar voor de vrijheid of voor de democratie of voor iets anders. Dat zijn ook leuzen. Je sterft voor je vaderland. Moet u mij eens vertellen wat uw vaderland is. Dat stukje grond waarop u toevallig geboren wordt? Het is ook maar een deel van de wereld. De grens, die er is, is over het algemeen zeer kunstmatig verheven tot iets bijzonders, dat is vaak gewoon een natuurlijke grens. Soms bestaat er vaak geen natuurlijke scheiding. Die illusies sterken hem.

Hoe komt het eigenlijk, dat die mens de veerkracht vindt om zelf voor zaken, die een illusie zijn, meer te presteren, dan menselijk mogelijk lijkt?

Omdat ze datgene wat buiten hen staat vereenzelvigen met een begrip van hoogheid, dat ze in zichzelf dragen maar wat ze niet begrijpen. Het is dezelfde reden waarom men in een ver verleden de pyramiden heeft gebouwd, hangende tuinen, grote tempeltorens, dat de Azteken hun fantastische steden hebben gebouwd. Wanneer je daar rekening mee houdt, dan ga je iets begrijpen. De kern van de mensheid is eigenlijk iets wat in de mens schuilt, niet de vormen en de middelen waarvan de mens zich bedient. Wanneer je die kern verwaarloost kun je met alle middelen die er bestaan de mensheid niet in stand houden.

+ Andersom ook niet?

- Andersom wel. Er is altijd keuze geweest, maar die keuze was altijd een verkeerde. De mens heeft namelijk de neiging elk aspect wat hij op zijn weg tegen komt te verabsoluteren. Vanaf het ogenblik, dat Freud de sexuele onvolwaardigheid in anderen begon te ontdekken - waaraan hij zelf laboreerde - werd hij met zijn uitleg van dromen en symbolen degene, die wel eens even zou vertellen wat er gaande was. Godsdienst was gewoon een hysterische afwijking, een verdringingsverschijnsel. Dit heeft hij alleen nooit zo hard gezegd, omdat het in zijn tijd dodelijk was om dit te zeggen. Daarom is Darwin ook achtervolgd. Darwin heeft de evolutieleer verkondigd. Hij had gelijk. Er bestaat een evolutie, misschien niet zo geleidelijk als hij heeft aangenomen. De mens kon in die tijd niet aannemen, dat een evolutie toch in overeenstemming te brengen was met een Goddelijke schepping, met een Goddelijke weg. Dus was Darwin een godslasteraar.

Zo kan ik doorgaan. Nu wil ik nog niet eens wijzen op een groot aantal geleerden in deze tijd, die feiten die door anderen ontdekt worden, voortdurend aanvechten en ontkennen, waarbij het lijkt of het gaat om de wetenschap. Als je het echter goed bekijkt is het alleen maar zelfbehoud, omdat ze de illusie van hun eigen meerwaardigheid niet kwijt willen. Je kunt het overal vinden. Je ziet, dat de uiterlijke factoren overheersen. Als een mens van zichzelf zegt, dat het belangrijker is

dat hij integer is, dan dat hij erkenning vindt, dan zal hij de erkenning wel krijgen maar op een andere wijze. Maar die integriteit, die eenheid in zichzelf verschaft hem dan wel de mogelijkheid meer waarde te erkennen, meer te zien, juister te beleven, juister te reageren dan hij ooit met al zijn gezag en meerwaardigheid tot stand kan brengen. Zen is iets waarbij die meerwaardigheid niet eens kan bestaan. Dat klinkt krankzinnig. Wanneer je in zo'n klooster bent geweest dan zie je die jonge monniken daar. Er komt een novicenmeester aan en ze moeten dan rechtop zitten. Als ze ook maar een spier even laten verslappen dan krijgen ze een stevige slag. Ze mogen dan niet eens reageren, neen ze moeten zich dan juist herstellen en gekoncentreerd verder gaan. Je denkt dat de novicenmeester de meester is van de leerling, maar dat is niet waar. Op het ogenblik namelijk, dat de novice een zodanig vraag kan stellen, dat de novicenmeester geen antwoord geeft, wordt hij door de leerling ter verantwoording geroepen want dan heeft de novicenmeester gefaald. Hij heeft ook zijn eigen taak. Daarbij zie je dus, dat bij Zen die indeling in taken heel erg scherp geformuleerd is. Je bent gelijktijdig de meerdere op het ene punt en de mindere op het andere. Er zijn mensen, die op het ene ogenblik meditatieles geven en op het volgende ogenblik gangen dweilen. Hier zegt men, dat dit krankzinnig is. Dat is het niet want door datgene wat je bent heb je betekenis. Als je nu toevallig een goede meditator en een goede dweiler bent, dan vormen ze beiden de betekenis, die je voor de gemeenschap hebt. Maar de waarheid van je wezen is zodanig, dat beide vormen van uiting onbelangrijk zijn, zolang in jezelf maar de rechtlijnige erkenning bestaat.

Dat kan de Westerling op het ogenblik niet. De Westerse mens is niet in staat tot die zelf-ontzegging, alleen maar om een waarheid te vinden waarvan hij denkt, dat hij ze elders voor bijna niets kan krijgen. Hij denkt te zakelijk. Dat houdt in, dat Zen onzin is voor de Westerse mens, omdat het een weg is die hij niet kan gaan.

Het is krankzinnig om iemand die naar een doel toe wil te zeggen, dat dáár een goede bobbaan is, terwijl hij nog geen sleet bij zich heeft. Hetzelfde idee zul je krijgen wanneer je de Westerse mens konfronteert met de inhoud van Zen zonder hem de mogelijkheid te geven zo los te komen van een maatschappij en zo op te gaan in het geheel van de enorme discipline die noodzakelijk is om in Zen werkelijk iets te bereiken. Er zijn een groot aantal mensen, die zeggen, dat ze dit ook als een leer kunnen verkondigen. Zoolleer. De mensen gaan er wel op, maar het wordt geen deel van hen zelf. Pas wanneer het een deel van jezelf wordt dan kun je jezelf zijn dankzij de leer. Maar krijgt de leer de betekenis dankzij jezelf? Dat is het probleem waar u mee zit. Ik geloof ook wel, dat onze voorganger die dit onderwerp heeft gesteld, heeft gedacht, dat we moeten proberen om de onzin van Zen in een juist verband te plaatsen. Dan kunnen we ons afvragen wat de Westerse mens er mee kan doen.

Ik dacht, dat ik daar enigszins in was geslaagd. Waarom vliegt een vogel? Spiegelt het meer de werkelijkheid? Is de bloesem niet gelijk aan de vrucht? Wat is tijd?

Als u wilt, kunt u er over mediteren. Ik geloof echter, dat u als Westerling beter op een andere manier kunt denken. U kunt zich afvragen waarom u sommige dingen afwijst en andere niet. Waarom kan ik het ene begrijpen en blijft het andere mij vreemd?

Waarom geloof ik en wat geloof ik?

En ten laatste misschien: Waarop vertrouwt ik en waarom?

De kern, ook van Zen, is het Ken U Zelve. Ik geloof, dat het Ken U Zelve, die oude spreuk voor de Westerse wereld van vandaag erg belangrijk is.

Niet omdat de mens zich herkent als deel van het Goddelijk geheel en in zijn juiste functie een vorm krijgt, maar gewoon omdat hij zonder te weten wat hij zelf is, nooit kan begrijpen wat er in zijn wereld gebeurt. De Westerse mens moet leren zijn wereld te begrijpen en zijn innerlijk wezen langzaam maar zeker te herkennen. Wanneer je die dingen tesamen voegt en dan - dan alleen - komt hij in een nieuwe fase van ontwikkeling, waarbij de geestelijke kracht nu plotseling de bron wordt van een reeks verschijnselen in de materie en zijn geestelijke beperkingen niet meer door de materie bepaald zijn.

Als u een volgende keer verder wilt gaan dan zou ik als titel opgeven: Het weten van de onwetende. Denk nu niet, dat het een gekke titel is. De mensen, die onwetend zijn in de ogen der mensen weten soms veel meer dan diegenen die hen beoordelen.

Ik geloof, dat dat een goed beginpunt is als je de houding en ontwikkeling van de Westerse mens verder wilt bekijken.

Als u kommentaar heeft kunt u het nog geven, anders sluit ik dit deel af.

- + U hebt zojuist gezegd, als de Zenmeester geen antwoord heeft op de vraag van de leerling, faalt de meester.
- De novicenmeester. Dat is een beperking. De novicenmeester is een bepaalde functie. De novicenmeester is degene, die het ritueel van het leven van de novice beheert. Wanneer de vraag komt - dat mag de novice doen - waarom dit, waarom dat en dat zijn vragen die passen bij de novicenmeester, en hij weet geen antwoord, dan mag de novice naar zijn direkte meester stappen. Als de meester het antwoord weigert, zelfs naar de abt. Degenen die hem niet beantwoord hebben, zijn in gebreke gebleven, omdat ze niet beantwoord hebben aan hun relatie met de novice. Dat is volledig juist. De novicenmeester is uitleg verschuldigd. De meester zelf beantwoordt vaak de vraag met een tegenvraag. Dat is een typische Zen-taktiek. Wanneer een leerling zegt: "Meester, waarom moet ik de kou kunnen doorstaan?" dan zegt de meester: "Heb je geen last van de hitte?" Dat is een volkomen duidelijk antwoord als je doordenkt. Afhankelijk zijn van koude en van hitte betekent, dat je bepaald wordt door de wereld buiten je. Als je je beheerst ten aanzien van het ene verschijnsel, kun je je leren beheersen ten aanzien van het andere. Wie meester is over zichzelf kan zijn innerlijke werkelijkheid behouden ook als de buitenwereld die schijnt aan te tasten. Dat is het antwoord, dat de leerling zelf moet vinden, omdat in Zen wel geldt, dat de meester je leidt maar ook dat de waarheid door de leerling zelf gevonden moet worden.

- + Vraag over het vinden van het goede antwoord.
- De leerling komt bijvoorbeeld bij de meester en zegt, dat hij nu weet waarom hij de kou moet kunnen doorstaan. De meester zegt in zo'n geval niet: "Vertel het me dan maar," maar hij zegt: "als je het weet, waarom val je mij dan lastig?" Wanneer de leerling de waarheid in zichzelf vindt, dan hoeft dat niet de waarheid van ieder ander te zijn. Elke keer, dat hij ontdekt, dat hij innerlijk meer is geworden, zal hij het antwoord in zichzelf houden.

- + Geloven is een innerlijke beleving?
- We zeggen dit: Met een zeil kunnen we voortdrijven, maar als er geen wind is? Dan wappert het niet eens. Dat is hetzelfde als we zeggen: geloof. Geloof is het aanvaarden van een zekerheid zonder enig bewijs. Je versmelten met een bepaalde voorstelling. Op zichzelf betekent het toch niets.
- + Geloof is toch een innerlijk weten?
- Geloof is een innerlijk weten, ongetwijfeld, wanneer het geloof beseft wordt.

Dat heeft echter weer niet met geloven te maken. Op een gegeven ogenblik wordt het onbewezene wat ik als waarheid heb aanvaard, voor mij een beleefbaar deel van de werkelijkheid die hoger ligt dan de mijne. Daardoor ontstaat een weten, dat verder reikt dan het stoffelijke. Je kunt het niet ineens doen. We zijn nu bezig met Zen en Zen zet de puntjes op de i. Alleen maak ik één grote fout, ik geef u de antwoorden, die u zelf zoudt moeten vinden. Dat komt omdat we de tijd niet hebben om er een paar jaar over te doen.

- + Vraag over het eventueel op een verkeerd spoor zitten.
- Is het belangrijk in een cirkel van welk punt af je naar de naaf vertrekt? Wat kan er dan verkeerd zijn?
- + Je leeft vanuit een overtuiging.
- Dat zul je dan toch wel beleven.
- + Negatieve reacties, die je er op krijgt, als anderen zeggen, dat het verkeerd is.
- Het is helemaal niet gezegd, dat het verkeerd is. Het is natuurlijk wel verkeerd om reacties van ontstemming bij anderen uit te lokken. In zoverre is uw houding ten opzichte van anderen verkeerd, want door hen te prikkelen ontnemt u ze de vrede, die ze misschien nodig hebben om hun eigen weg te gaan.

- +Vraag over het stellen van koan aan leerling.
- Hij mag soms vijf keer een antwoord geven. Vijf keer geeft de meester alleen een tegenvraag. Misschien tien keer. Er zijn wel gevallen bij, dat over een enkele spreuk maanden wordt gemediteerd. Dus het is niet zo, dat er een ultimatum gesteld wordt. Waarom geeft een meester deze bepaalde spreuk aan zijn leerling? Omdat de meester, die verder is gevorderd in het begrijpen van de werkelijkheid de werkelijkheid van zijn leerling beseft en hem daarvoor als het ware richtingwijzers geeft voor zijn meditatie, waardoor hij zijn eigen werkelijkheid meer nabij komt. Dus het betekent niet, dat het antwoord goed is, maar het betekent alleen, dat de verandering door de meditatie in de leerling ontstaan, voor het besef van de meester goed is.

- + Opmerking over vrijheid.
- De grootste vrijheid is om jezelf volledig te beperken.

- + Opmerking over het leven, wat je hier creëert.
- Dat is niet helemaal waar, tenzij - en nu komen we op een gevaarlijk punt - de innerlijke waarheid zover hebt bereikt, dat je in staat bent de werkelijkheid te zien achter te beelden, die je omgeving je toezendt.
- + Is dat er bij nodig?
- Het beeld, dat de mensen erbij zien is weg. Wat er voor terug ontstaat kun je een beeld noemen, ofschoon het niet binnen de lijnen van de beperking valt, maar het is een relatie. De erkenning van die relatie is werkelijkheidsbeleving.

- + Terugkomende vraag over geloof en innerlijk weten.
- Kan men zeggen, dat geloof een innerlijk weten is, maar dat innerlijk weten geen geloof is?
- Ja, dat is een hele mooie spreuk. Ik zou ze zelfs willen paraphraseren en zeggen: zolang je gelooft, dat je gelooft, geloof je, maar je gelooft pas werkelijk wanneer je weet wat je gelooft. Als je weet wat je gelooft, vind je de weg die je gaan moet, omdat je door af te wijken van die weg gelijktijdig je geloof verloochent.

- + U zegt de hoogste vrijheid is de zelfbeperking. Zelfaanvaarding is dat ook de hoogste vrijheid? Bedoelen we hetzelfde?
- Neen, we hebben het niet over hetzelfde.
- U hebt het over een eerste stap. Ik moet mijzelf aanvaarden zoals ik ben

en erkennen zoals ik ben, voordat ik de waarheid kan beleven, die ik ben. Nu ga ik een stap verder en nu zeg ik: Wanneer ik de overbodigheid besef van de vele dingen, die ik ten aanzien van de waarheid die ik ben, beperk ik mijzelf dat ik meer en volledig bewust waar zal zijn. U vraagt mij of dit hetzelfde is en ik maak u duidelijk waarom niet. Dit was dan hopelijk de laatste vraag want ik zou nu graag willen sluiten.

U moet één ding goed begrijpen. Zen heeft zin, maar op het ogenblik, dat je denkt, dat je het onder elke conditie en omstandigheid zo wel even kunt toepassen, wordt het onzin. Probeer daarom zoveel mogelijk uit te gaan van de dingen, die in uw Westelijk denken en uw Westelijke wereld passen. Houdt u niet bezig met de raadselspreuken, die voor de Oosterling een sleutel zijn en die voor u alleen maar een doolhof zijn, die u steeds weer terugvoeren naar hetzelfde punt. Probeer uw eigen werkelijkheid te vinden. Probeer daarmee te leven. Probeer al hetgene wat je belet om die werkelijkheid zo volledig mogelijk te beleven eveneens te beheersen en daardoor te beperken. Wanneer je jezelf beheerst heb je geen macht op de wereld nodig. Wanneer je jezelf kent heb je een weten waarin alle weten toetsbaar wordt. Wanneer je leeft in een bewustheid van jezelf en je weten omtrent alle dingen, dan vind je in jezelf de eenheid van alle dingen waardoor zelfs het weten uiteindelijk overbodig kan worden.

Ik hoop voor u allen, dat u tijdens deze incarnatie of een andere misschien in de sfeer, deze toestand zult bereiken. Op het ogenblik, dat je de wijsheid vindt, vind je het begin en de weg naar de werkelijkheid. Wie de werkelijkheid heeft gevonden ontdekt, dat niets anders telt dan de werkelijkheid en de wijze waarop je er zelf deel van bent.

Ik dank u voor uw aandacht.
Goedenavond

Attentie: Ledenvergadering dinsdag 12 mei a.s. bij Mevr. Willems.
Aanvang: 20.00 uur. Onderwerpen svp. uitgewerkt op papier ter bespreking.

HET SCHONE WOORD

Geest, ziel, onderbewustzijn. De ziel spreekt door de geest tot de mens en deze beleeft het alleen in zijn onderbewustzijn.

Uit licht ben ik geboren
licht is mijn kracht, mijn deel,
mijn ziel, mijn wezen, mijn gevoel van werkelijkheid.
Toch, ik heb mij afgescheiden en
door de scheiding zelf misleid
heb ik mij een ik gebouwd
en met dit ik ook zeer vertrouwd
bouwde ik een wereldbeeld
waarin dat ik een centrum is
dat met de wereld spreekt.
Ik ben mijzelf, ik ben een geest
uit bewustzijn voortgedreven heb ik
ook dat wat ik ben ergens in de stof
eens neergeschreven.

Maar stof heeft ook haar eigen kracht,
haar eigen zijn en de structuur
zodat ik slechts voor korte duur
als geest soms door kan dringen
en dat wat in mij leeft ook
in de stof kan laten zingen.

Maar iets van mij dat schrijft
is iets wat onbewust toch blijft
ook in het voertuig dat ik kies
wanneer ik uiterlijk mijzelf verlies
in het onderbewustzijn neergeschreven
staat mijn eigen zijn en wezen
mijn eigen wezen buiten tijd
ja, een stukje van de eeuwigheid
want ziel ben ik,
bewust, begrensd door geestelijk zijn.

En zo tot mens geworden in een werkelijkheid, die waan is
zo wordt alles slechts tot het ene Licht herleid.

U ziet, je kunt met alle begrippen alles doen. Om een vriend van mij
te citeren: U geeft een paar woorden, het is een mooie kapstok. Wij
zullen er onze geestelijke kleding wel aanhangen.